Nr 26. Kraków, Piątek 17 Stycznia 1913. Rok XXXII.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech: z jednorazową przesyłką poczt.	32	16	8	2 k. 70 h.
z dwurazową	38	19	9 k. 50 h.	3 k. 20 h.
w Państwie Niemieckiem	36	18	9	3
w innych państwach	48	24	12	4

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy" w Krakowie. Nr rach pocz. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572. — Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Piohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencye J. Hepeana i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Biuro dzienników M. Supcyca, ul. Wiślna.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Krug. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze) — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Reugemeat 14.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

W oczekiwaniu decyzyi Turcyi.

(Telegr. „Nowej Reformy").

Wiedeń, 17 stycznia.

Po długich układach co do treści i formy mocarstwa ustaliły nareszcie tekst noty, którą ich ambasadorzy mają wręczyć Porcie.

„N. Fr. Presse", wedle informacyj, otrzymanych z Londynu, sądzi, że nota ta zawiera dwa punkty: W pierwszym punkcie mocarstwa udzielają Turcyi przyjaznej rady, aby zrezygnowała z Adryanopola. W drugim zaś punkcie żądają, aby Turcya decyzyę co do wysp Egejskich pozostawiła mocarstwom. Sprawę przyszłej przynależności tych wysp rozstrzygnie reunion ambasadorów. Jak wiadomo, Rosya chce, aby wszystkie wyspy Egejskie zostały przyznane Grecyi, inne zaś mocarstwa życzą sobie, aby wyspy Lemnos, Imbros, Tenedos i Samotrake, leżące u wejścia do Dardanelów, pozostały przy Turcyi.

Wiadomo też, że delegaci bałkańscy nie wykonają swego pierwotnego zamiaru, aby równocześnie z notą mocarstw wręczyć Turcyi osobną notę z zapowiedzią zerwania rokowań pokojowych i wypowiedzeniem rozejmu. Wskutek interwencyi mocarstw jednak delegaci bałkańscy zdecydowali się czekać na odpowiedź Turcyi i pozostać w Londynie. Także delegaci tureccy pozostają w Londynie. Ze strony Turcyi nie objawiły się jednak dotąd oznaki pojednawcze. Przeciwnie, wiadomości prasy wiedeńskiej zapewniają o rosnącem ciągle w Turcyi wpływie partyi wojskowej, która za poduszczeniem partyi młodotureckiej podnosi znowu głowę i domaga się dalszej wojny w przekonaniu, że obecnie, po ukończeniu przygotowań, oczekiwać można pomyślniejszego dla Turcyi jej przebiegu.

Konflikt rumuńsko-bułgarski jest jeszcze ciągle przedmiotem układów pokojowych, które, zdaniem sfer informowanych, mogą potrwać jeszcze długi czas.

Pesymizm w Londynie.

Londyn, 17 stycznia.

Jeden tylko dziennik „Morning Post" wypowiada jeszcze nadzieję uratowania sytuacyi. Dziennik utrzymuje, że wielki wezyr i tureckie zgromadzenie narodowe od trzech dni pracują nad pokojowem rozwiązaniem kwestyi. Cała prasa londyńska jednak nie podziela tych nadziei. Delegaci państw bałkańskich dają do zrozumienia, że uważają rokowania za ukończone i zawiadomili o tem Greya i ambasadorów mocarstw; z tej strony miano delegatów zawiadomić, iż mocarstwa nie sądzą, aby wznowienie rokowań pokojowych było wykluczonem.

Nad czem radzą dyplomaci.

Berlin. „Vossische Zeitung" donosi z Londynu: Onegdaj reunion ambasadorów obradował nad dwoma punktami: Jak należy przeszkodzić wybuchowi nowej wojny i jak należy zlokalizować tę nową wojnę, gdyby nie można było jej uniknąć. — Delegaci albańscy przedłożyli reunionowi ambasadorów mapę Albanii, nakreśloną według ich życzeń.

Wrzenie w Turcyi.

Wiedeń. Südslav. Corresp." donosi z Konstantynopola: Minister wojny Nazim pasza był na posłuchaniu u sułtana, któremu przedłożył sprawozdanie o wojskowem położeniu Turcyi.

Wypadki ostatnich dni wskazują, że Młodoturcy uprawiają dalej bardzo energiczną agitacyę w wojsku. Tajna policya odkryła podobno spisek, do którego należało wielu oficerów z Konstantynopola. Nazim pasza sprowadził z tego powodu liczne oddziały piechoty i artyleryi z Czataldży do Konstantynopola. Oddziały te obsadziły wszystkie gmachy publiczne. Wszystkie te zajścia wskazują na wrzenie, mające na celu zaprowadzenie dyktatury wojskowej z Izzetem paszą i Mahmudem Szefketem paszą na czele.

Oświadczenie sułtana.

Konstantynopol, 27 stycznia.

Sułtan przyjął wczoraj redaktora „Sababu" i zapewniał, że jest nawskróś konstytucyjnym monarchą. Kiedy miną ciężkie czasy, pierwszym jego obowiązkiem będzie otworzyć zgromadzenie narodowe. Naród ponosi wielkie szkody, zdaniem sułtana, wskutek tego, że w ostatnich 4 latach zgodnie z zasadą większości parlamentarnej przychodziło do częstych zmian systemu. Sułtan nie zaniedba zrobić użytku z praw korony na rzecz interesów i szczęścia narodu. Koniecznem jest, by następne wybory wydały jednolitą większość, zdolną i oświeconą, znającą obyczaje kraju i stawiającą interesy ogólne ponad prywatą.

Wrzenie w głębi Turcyi.

Frankfurt. „Frankf. Ztg" donosi z Konstantynopola: W wilajecie Bassora we wschodniej części Małej Azyi powstał silny ruch separatystyczny, na czele którego stoi tamtejszy poseł do parlamentu tureckiego Talid pasza. Wyrzuca on wszędzie urzędników tureckich i zastępuje ich swoimi mężami zaufania.

Porta zaczyna objawiać ustępliwość.

Londyn, 17 stycznia.

B. Reutera dowiaduje się z kół dyplomatycznych: Wiadomości wczorajsze z Konstantynopola każą wnioskować, że Porta się miarkuje, dotąd jednak brak pozytywnego faktu, któryby uprawniał optymistyczniejsze widoki. Przypuszczają, że odpowiedź Porty na notę mocarstw nie będzie brzmieć konkretnie i że Porta będzie jak najdłużej zwlekać z odpowiedzią „tak" czy „nie".

Paryż, 17 stycznia.

Wczoraj nadeszły tu pewne wiadomości z Konstantynopola, które wskazują na to, że Turcya w sprawie Adryanopola zaczyna objawiać ustępliwość.

Bułgarya wobec nowej wojny.

Sofia, 17 stycznia.

Wedle zapewnień ze strony kompetentnej, rada koronna, odbyta w Mustafa pasza, miała na celu obradować przy współudziale komendantów armii nad ewentualnością dalszej wojny. Obrady miały wydać zupełnie zadowalający wynik.

Do Konstantynopola!

Wiedeń, 17 stycznia.

„Pol. Corresp." otrzymuje z urzędowego źródła bułgarskiego zawiadomienie, że Bułgarya poczyniła już zarządzenia na wypadek ostatecznego odrzucenia przez Turcyę warunków pokojowych. Dalsza wojna pociągnęłaby za sobą wkroczenie wojsk bułgarskich do Konstantynopola, od czego nie można by już było wstrzymać Bułgarów po raz drugi.

Rumunia a Bułgarya.

Londyn. Prywatne wiadomości zaprzeczają wiadomościom oficyalnym o spokojnym przebiegu rokowań rumuńsko-bułgarskich. Faktem jest że Rumunia zbroi się. Garnizon w Sulinie otrzymał rozkaz stania w pogotowiu na wypadek zarządzeń mobilizacyjnych,

Sofia, 17 stycznia.

W sprawie pretensyi Rumunii, ostatnie wiadomości brzmią o tyle korzystnie, że konflikt przestał być ostrym i jest nadzieja pokojowego załatwienia go.

Londyn, 17 stycznia.

(B. Reutera). Danew otrzymał z Sofii instrukcye i podjął rokowania z ministrem Jonescu.

Odgłosy wojny.

Ateny. Następca tronu Konstanty udaje się w najbliższych dniach do Epiru, aby objąć naczelną komendę nad armią grecką.

Serbia ustępuje Ochridę i Monastyr.

Salonika. Ze strony informowanej zapewniają, że przy wyznaczaniu przyszłych granic państw bałkańskich Ochrida i Monastyr przypadną Bułgaryi. Serbia ustępuje z obu tych miast.

Zatopienie „Macedonii".

Wiedeń. Wedle wiadomości, nadeszłych z Aten, kapitan okrętu wojennego „Macedonia" Czukalas kazał zatopić ten okręt w przystani greckiej wyspy Syra. Okręt „Macedonia", który w październiku r. u. przywiózł z Ameryki do portu Pireus 2000 greckich rezerwistów, jest właściwie wielkim parowcem, uzbrojonym w działa. W Wiedniu sądzą, że Turcya otrzymała widocznie poufne wiadomości, iż flota grecka skutkiem kilkumiesięcznej służby musiała się poddać reparaturze i opuściła w tym celu swoje obserwacyjne stanowisko przed Dardanelami. Wyzyskała to natychmiast admiralicya turecka do wykonania nadzwyczaj śmiałego ataku. Zatopienie „Macedonii" jest pierwszą większą stratą, poniesioną przez flotę grecką w tej wojnie.

Grecy protestują.

Ateny. Rząd grecki zaprotestował u zastępców mocarstw przeciw bombardowaniu Syry, ponieważ port ten jest miastem nieufortyfikowanem. Rząd grecki oświadcza, że wobec tego Grecy będą bombardowali tureckie miasta w Małej Azyi i w Syryi.

Turcya powołuje nawet wysłużonych.

Konstantynopol. Słychać, że rząd powołał pod broń mężczyzn w wieku od lat 44 do 46 na wypadek rozpoczęcia wojny. Zaznaczyć należy, że w Turcyi służba wojskowa obowiązuje od 21 do 44 roku życia.

Okrucieństwa Albańczyków.

Rjeka. Specyalny korespondent „Rjeckich Nowin" donosi z Antivari: Albańczycy wymordowali wszystkie serbskie posterunki wzdłuż drogi z Prizrentu do Durazzo. W Alessio i Durazzo wybuchł tyfus.

Włosi na wyspach egejskich.

Berlin. „Local Anzeiger" donosi z Aten: Wedle najnowszych wiadomości z Rodos, tamtejsze władze włoskie zakazały ludności greckiej urządzania demonstracyj na rzecz zjednoczenia się z Grecyą. W Simi z okazyi świąt Bożego Narodzenia wywieszono flagę grecką, którą jednak władze włoskie kazały natychmiast usunąć. Na wyspach Chios i Lemnos odbyły się z okazyi Nowego roku wielkie demonstracye na rzecz zjednoczenia się z Grecyą.

Pams czy Poincaré?

(Telegr. „N. Reformy").

Paryż. Na wczorajszem plenarnem posiedzeniu stronnictw lewicy w trzeciem próbnem głosowaniu na prezydenta otrzymał Pams 323 głosy, Poincaré 309.

Berlin, 17 stycznia.

„Loc. Anzeiger" donosi z Paryża: Walka między Poincarem a Pamsem będzie bardzo zacięta. Combes i Clemenceau dokładają wszelkich starań, aby zapewnić Pamsowi większość. Zapewniają, że Pams działa bardzo energicznie za kulisami na rzecz swojej kandydatury, podczas gdy za Poincarem przemawia jego polityka.

Kandydatura Delcasse'go?

Paryż, 17 stycznia.

Kandydatura Ribota zeszła na dalszy plan. Przypomniano sobie, że Ribot był w czasie afery Dreyfusa prezydentem rządu i starał się wtedy zgładzić ze świata aferę Paty de Clama. Zaznaczyć należy, że Clemenceau oświadczył, iż chce zapomnieć o sporach osobistych z Delcassem, gdy idzie o dobro publiczne. Gdyby w ostatniej chwili brakło kandydata radykalnego, to Clemenceau zaproponuje kandydaturę Delcasse'go i obowiązuje się go popierać.

Sprawa Chorwacyi.

(Telegr. „N. Reformy").

Budapeszt. „Az Est" ogłasza rozmowę z ministrem dla Chorwacyi Josipoviczem, który oświadczył, że celem usunięcia obecnego stanu rzeczy w obrębie polityki chorwackiej należałoby pertraktować na zasadzie rzeczowej. — Jako żądania, któreby musiały być spełnione, wymienił minister: Usunięcie zarządzeń językowych z pragmatyki służbowej, przeprowadzenie ustawy o chorwackich nazwach miejscowości, zdawanie egzaminów przez urzędników w Chorwacyi i pewne inwestycye. Ze spełnieniem jednak tych postulatów należy czekać do chwili, w której nastąpi uspokojenie na Węgrzech.

Rozpisanie wyborów w Chorwacyi.

Rjeka. Z dobrze poinformowanego źródła dowiadują się „Rjeckie Now.": Mimo zaprzeczeń ze strony zagrzebskiej gazety urzędowej, jest rzeczą postanowioną, że w Chorwacyi rozpisane będą nowe wybory. Chodzi tylko o wyznaczenie terminu. Istnieje jednak zamiar rozpisania wyborów przed zawarciem pokoju na Bałkanie. Tylko na wypadek zaostrzenia się sytuacyi zagranicznej rozpisanie wyborów zostałoby odroczone.

Obrady komisyi finansowej.

(Telefonem).

Wiedeń. Na wczorajszem posiedzeniu komisyi finansowej poseł Diamand wniósł o wyrażenie przewodniczącemu nagany za to, iż przez konferencye członków komisyi z członkami Izby panów wciągnął Izbę panów do dyskusyi po to, aby w niedozwolony sposób wpłynąć na decyzyę Izby posłów.

Przewodniczący dr Urban odparł, że obrady te miały charakter tylko informacyjny.

Pos. Seitz przyłączył się do wywodów Diamanda, wytykając ponadto, że w prywatnych obradach brali także udział wysocy urzędnicy.

Minister Zaleski odparł stanowczo zarzuty socyalistów. Uważam — oświadczył — za swój obowiązek i zadanie służyć zawsze, o każdej porze dnia i nocy, do dyspozycyi posłów wszelkich stronnictw, gdy ci chcą się zoryentować w sprawie przedłożeń rządowych. Jeśli zaś biorę ze sobą na takie konferencye swoich urzędników, to prawa sądzenia, czy ich udział jest konieczny, nie dam sobie uszczuplać. Na chwilę nie mogę żywić obawy, aby zetknięcie się urzędników z posłami mogło urzędników skorumpować.

Pos. Abrahamowicz oświadcza, że konferencye, jakie się odbyły, były potrzebne. Celem ich bowiem było ułatwienie reformy podatkowej dla wprowadzenia w życie pragmatyki służbowej i umożliwienia krajom poprawy płac nauczycieli ludowych.

Pos. Diamand polemizował z Abrahamowiczem i zarzucił jemu i Korytowskiemu, że uniemożliwili obrady komisyi przez wniosek wybrania subkomitetów i niezwoływanie ich.

Pos. Korytowski zaznaczył, że sam Diamand zaproponował, by w sprawie finansów wielkie stronnictwa porozumiały się między sobą. Zarzut, że poszczególne stronnictwa dążą do tego, aby wogóle do reformy podatkowej nie przyszło, jest niesłuszny. Mowca ręczy za to słowem.

Po zamknięciu dyskusyi wniosek Diamanda odrzucono wszystkiemi głosami przeciw 8.

Pos. Diamand wniósł, aby najpierw obradować nad ustawą o podatku osobisto-dochodowym, pos. Korytowski zaś i Abrahamowicz, aby najpierw obradować nad podatkiem od spirytusu.

Po formalnej dyskusyi wybrano pos. Steinwendera sprawozdawcą I artykułu o podatku wódczanym Steinwender wniósł, aby artykuł I wstawić zamiast całego przedłożenia rządowego o podatku wódczanym i dodać, że podwyżka tego podatku ma się zaczynać od dnia 1 marca b. r.

Długo obradowano jeszcze nad sposobem prowadzenia dyskusyi szczegółowej, poczem posiedzenie odroczono do dziś do godz. 10 rano.

Sanacya finansów krajów.

(Telefonem).

Sukces Koła polskiego.

Wiedeń, 17 stycznia.

Konferencye w sprawie planu finansowego wydały, o ile chodzi o sanacyę finansów krajowych, wynik bardzo dodatni i byłoby tylko pożądanem, aby plan finansowy został w tej formie uchwalony, jak to ułożyli uczestnicy konferencyi. — **Udało się mianowicie, dzięki staraniom prezydyum Koła polskiego, uzyskać, aby całe podwyższenie podatku wódczanego przekazano krajom dla sanacyi ich budżetów.** — Jak wiadomo, podatek wódczany ma być podwyższony z 90 koron na 140 koron od hektolitra. Całe to podwyższenie, wynoszące 50 koron, przekazane będzie krajom. Zważywszy, że kraje z dotychczasowego podatku wódczanego, wynoszącego 90 koron, otrzymują 20 koron, otrzymają w przyszłości z całego podatku, który będzie wynosić 140 koron, połowę tej kwoty. **Na Galicyę przypadnie z tego tytułu 12 do 15 milionów koron rocznie.**

Oprócz tego udało się uzyskać znaczne podwyższenie udziału krajów w podwyższonym podatku osobisto-dochodowym. Podwyższenie udziału krajów w tym podatku wynosić będzie **przeszło 100 procent** Uzyskano także nowy klucz podziału, korzystny dla Galicyi, *która, w razie przeprowadzenia planu finansowego w tej formie, uzyska z podatku wódczanego 12 do 15 milionów koron rocznie i dwa razy tyle, jak dotąd, z podatku osobisto-dochodowego.*

Ustawa emigracyjna.

(Telegr. „N. Reformy".)

Wiedeń. Prezes Koła polskiego otrzymał od ministra handlu zawiadomienie, że projekt ustawy emigracyjnej jest już gotowy i będzie w najbliższym czasie po przejściu przez obrady mającej się zwołać konferencyi międzyministeryalnej przedłożony Radzie państwa. W ten sposób wchodzi sprawa, tak doniosła dla naszego kraju, w stadyum traktowania parlamentarnego.

Sprawa uniwersytetu.

(Telefonem.)

Wiedeń. Bawi tu już dość znaczna liczba posłów polskich, którzy przybyli na zapowiedziane na 18 b. m. posiedzenie Koła polskiego. — Posiedzenie to będzie poświęcone sprawie orędzia cesarskiego w kwestyi uniwersyteckiej. Jak wiadomo, odbyła się niedawno w tej sprawie konferencya u ministra oświaty Hussarka. W konferencyi tej wzięli udział ze strony polskiej: dr Leo, referent prof. Jaworski, minister Długosz i referent ministerstwa oświaty w sprawach uniwersytetu szef sekcyi Ćwikliński. Podstawą tych obrad były uchwały Koła polskiego z 22 maja i 28 grudnia roku ubiegłego. Chodziło o sformułowanie tych ustępów orędzia cesarskiego, co do których nie było zgody między uchwałami Koła polskiego a uchwałami Związku ukraińskiego. Konferencya ta jednak, mimo, że trwała bardzo długo, nie doprowadziła do porozumienia, chociaż nastąpiło znaczne zbliżenie. Ponieważ Koło polskie, na posiedzeniu w dniu 28 grudnia u. r. uchwaliło, aby przed ostatecznem wydaniem orędzia projekt tegoż przedłożono Kołu polskiemu, przeto prezes zwołał posiedzenie Koła na 18 b. m.

Telegramy

z dnia 17 stycznia.

Budapeszt. Węg. Biuro kor. przeczy stanowczo wiadomościom dzienników budapeszteńskich o oszustwach w sprawie uwolnienia od wojska i o masowych aresztowaniach oficerów p. p. Nr 32. — Ze strony miarodajnej oświadczają, że wiadomości te ubliżające czci pułku, są nieprawdziwe. Dochodzenia sądowe wojskowe z okazyi wypadków zwolnień przeciwnych ustawie dopiero się zaczęły.

Nicea. Suchomlinow na Berlin odjechał do Petersburga.

Okręgi wyborcze na Węgrzech.

Budapeszt. „Az Ujszag" donosi, że w najbliższym czasie rząd przystąpi do opracowania projektu ustawy o podziale na okręgi wyborcze. Rząd oczekuje tylko na materyały statystyczne.

O zwołanie skupczyny.

Belgrad. „Samouprawa" ogłasza pismo wiceprezesa skupczyny Łazarewicza, który oświadcza, że w zastępstwie bawiącego obecnie w Londynie w charakterze delegata prezydenta skupczyny Mikolica poczynił u rządu kroki w sprawie ewentualnego zwołania skupczyny, odroczonej na czas nieograniczony, że jednakże Pasicz zawiadomił go, iż zwołanie parlamentu nie jest wskazanem przed ukończeniem rokowań pokojowych.

Za zdradę wojskowych tajemnic.

Londyn. Tutejszy sąd kryminalny skazał b. oficera pokładowego Jerzego Karrota za zdradę tajemnic wojskowych na cztery lata więzienia.

Zamówienia dla marynarki rosyj.

Berlin Niemieckie warsztaty okrętowe w Schiechau koło Elblągu otrzymały od rządu rosyjskiego zamówienia marynarskie na kwotę 42 milionów koron.

Wypadek w kopalni.

Sosnowiec. (Pet. ag.) W Dąbrowie w kopalni węgla „Paryż" zerwał się sznur od kosza. — Dwóch robotników zabitych, czterej ciężko ranni.

Wybory we Lwowie.

(Telefonem).

Lwów, 17 stycznia.

Wczorajsze wybory przeszły zupełnie spokojnie. Nie było żadnych zajść, żadnych aresztowań. Udział wyborców w głosowaniu był bardzo wielki. Na 16.300 uprawnionych do głosowania, głosowało 11 452.

Z tego otrzymały: lista komitetu miejskiego (Strzelnicy) 2486 głosów, lista reformy gospodarki miejskiej 2095, lista obywatelska (narodowo-demokratyczna) 1806, żydowsko-mieszczańska 841, polskiej demokracyi 826, organizacyj narodowych 687, katolicko-narodowa 727, techników, lekarzy i budowniczych 437, Rusinów 544, nauczycieli i urzędników 281, dzikich 237.

Lista bloku narodowego otrzymała razem 8452 głosy. Ponieważ absolutna większość wynosi 5727, jest wielkie prawdopodobieństwo, że mimo skreśleń na listach bloku, kandydaci bloku prawie wszyscy zwyciężą.

Trzeci most na Wiśle.

Kraków, 17 stycznia.

W poniedziałek dnia 20 b. m. o godzinie 11 przed południem odbędzie się, jak donieśliśmy, uroczyste otwarcie ruchu na nowym, trzecim moście na Wiśle w Krakowie. — Jestto jedna z najważniejszych budowli, jakie rząd w ostatnich latach wykonał w Krakowie. Most sam, wraz z drogami dojazdowemi, był już zupełnie gotowy jeszcze w lecie z. r. Będzie on miał wielkie znaczenie pod względem ekonomicznym, gdyż przyczyni się do przekształcenia sąsiadujących z nim dzielnic Krakowa i Podgórza w interesie handlu i przemysłu.

Z tego powodu podajemy krótki opis samego mostu.

Trzeci most leży w przedłużeniu ulicy Starowiślnej po stronie krakowskiej i Juliusza Słowackiego po stronie podgórskiej, niedaleko żelaznego mostu kolejowego. Właściwą częścią niosącą mostu są dwie żelazne belki kratowe, systemu Gerbera, na których zawieszony jest cały pomost drogi jezdnej, wraz z chodnikami. Konstrukcya żelazna systemu Gerbera składa się z trzech oddzielnych części, to znaczy z dwóch części skrajnych, tak zwanych wspornikowych i części środkowej, zawieszonej na wystających końcach części skrajnych. Długość całego mostu w pomoście wynosi 147 m., z tego na część środkową wypada około 30 m. Droga jezdna około 8 m. szeroka, umieszczona jest wewnątrz belek głównych, a obustronne chodniki dla pieszych, po półtrzecia metra szerokie, zabezpieczone ozdobnemi poręczami, znajdują się z zewnątrz konstrukcyi niosącej. Cała szerokość mostu wynosi około 15 m.

Belki główne są w kierunku poprzecznym, nad obydwoma filarami, silnie stężone. Konstrukcya żelazna stężenia poprzecznego wraz ze słupami pionowemi belki kratowej tworzy rodzaj portalu, architektonicznie ozdobionego.

Konstrukcyę żelazną, której cały ciężar wynosi około milion kilogramów, wykonała tutejsza fabryka maszyn L. Zieleniewski, „Towarzystwo akcyjne w Krakowie". Dostawę części środkowej zawieszonej uskuteczniła fabryka morawska w Zöptau.

W maju z. r. rządowa komisya kolaudacyjna przeprowadziła próbę obciążenia mostu. Wynik próby był zadowalniający, tak, że udzielono pozwolenia na otwarcie mostu i oddanie go do użytku publicznego.

W czasie montowania konstrukcyi żelaznej w nocy z 18 na 19 lutego 1911 roku lody zabrały rusztowanie, ustawione w korycie Wisły, wskutek czego całe przęsło środkowe wpadło do wody. W kilka tygodni po wypadku przystąpiono do wyciągnięcia konstrukcyi żelaznej z wody. Przęsło środkowe, które ważyło około 180.000 klg., wyciągnięto całe z wody zapomocą pomp hydraulicznych, z których każda, poruszana siłą dwóch robotników, mogła udźwi-

gnąć 100 ton, czyli 100.000 klg. Wyciąganie konstrukcyi żelaznej z wody wraz z wymianą uszkodzonych części kosztowało fabrykę około 50.000 K.

Po ukończeniu konstrukcyi żelaznej wykończono pomost na moście. Pomost drogi jezdnej składa się z płyty żelazno-betonowej, 20 cm. grubej i z dębowych kostek, zalanych asfaltem. Oba chodniki posiadają 6 cm. grubą płytę żelazno-betonową. Płytę tą pokryto u góry 2 cm. grubą warstwą asfaltu.

Cały most spoczywa na dwóch przyczółkach i dwóch filarach. Przyczółki i filary zbudowane są z betonu, a tylko z zewnątrz ponad fundamentem mają okładzinę kamienną. Oba przyczółki od strony lądu fundowane są w studniach żelazno-betonowych, zwykłym sposobem przez podtieranie wykopu z równoczesnem pompowaniem wody. Oba filary w korycie Wisły fundowane są w kessonach żelazno betonowych, sposobem pneumatycznym, t. zn. przy pomocy zgęszczonego powietrza.

Budowa przyczółków i filarów trwała od listopada 1908 do końca maja 1910 roku. Wykonała ją znana firma lwowska J. Sosnowski i A. Zacharjewicz. Firma ta wykonała również pomost na moście, oraz budowę obustronnych dróg dojazdowych do mostu.

Droga dojazdowa od strony Krakowa ma około 260 m. długości a 19 m. szerokości, z czego na obustronne chodniki odpada po 4 m.; droga dojazdowa po stronie podgórskiej ma około 250 m. długości, 18 m. szerokości z chodnikami po 3·5 m.

Obie drogi prowadzone są w nasypie, którego wysokość, przy samym moście, wynosi około 4 m. Nasyp krakowski objęty jest murami betonowemi, a podgórski ma odarniowane skarpy ziemne. Drogi jezdne na obu dojazdach są brukowane kostkami porfirowemi, na podkładzie szutrowym, a chodniki ułożone są z płyt betonowych.

Drogą dojazdową od strony Krakowa przekraczać będzie w poziomie, tuż przy wjeździe na most, tor przemysłowy, który łączy gazownię i elektrownię miejską ze stacyą kolei państwowej na Grzegórzkach, i to będzie znaczną przeszkodą dla swobodnej komunikacyi przez most.

Koszta całej budowy trzeciego mostu wynoszą przeszło 1,500.000 K. Z tego na konstrukcyę żelazną wypada około 650.000 K, a reszta na drogi dojazdowe i pokład na moście. Konstrukcyę żelazną wykonano pod kierunkiem inżyniera Józefa Chudoby.

Z strony przedsiębiorstwa J. Sosnowski i A. Zacharjewicz kierownikiem budowy filarów i przyczółków był inżynier Waleryan Horzec, a robotami przy drogach dojazdowych i pokładzie kierował inżynier St. Hajduk.

Ze strony rządu naczelne kierownictwo, oraz nadzór nad całą budową miał inżynier namiestnictwa lwowskiego Adolf Schneider.

Do trzeciego mostu doprowadzoną została obecnie linia kolei elektrycznej „Trzeci most-Salwator". Linia ta na razie kończy się przy tym moście po stronie krakowskiej, w przyszłości ma być użytkowany tor przez most do Podgórza. Oba dojazdy i sam most będą oświetlone elektrycznie.

W końcu dodać należy, że otwarcie ruchu kolei elektrycznej „Trzeci most-Salwator" odbędzie się równocześnie z otwarciem nowego mostu. Obie te wiadomości powitają radośnie mieszkańcy Krakowa i Podgórza.

Z sali koncertowej.

May i Beatriks Harrison.

Niezwykłe zjawiska w świecie muzycznym zjechały gościną do nas i przeszły nasze oczekiwania. May Harrison „skrzypaczka" (!) jak zapowiadał afisz i jej siostra Beatriks — to dwie artystki, doprowadzające sztukę zgrania do możliwych granic wzajemnego zestrojenia się, podające wysoką swoją wiedzę, przeczystą technikę intonacyjną i palcową w służbę najszlachetniejszej sztuki odtwórczej.

Program wieczoru rozpoczęło przepojone poezyą trio B-dur op. 99 Schuberta przy współudziale lwowskiej pianistki p. Heleny Ottawowej. Całość wywarła zarówno odcieniami dynamicznych brzmień, jak i finezyą rytmiczną (zwłaszcza w Scherzo) a przedewszystkiem głębią duchowego wyrazu silne wrażenie; trio ujęte w najdyskretniejsze półświatła kolorystyczne tchnęło w interpretacyi koncertantek nastrojową poezyą Schubertowskiego rozmarzenia. — Z uznaniem podnieść należy, że partya fortepianowa, powierzona przygodnej interpretatorce, nietylko nie obniżyła nigdzie wrażenia całości, lecz przeciwnie, dostrajając się intuicyjnie do roli partnerek, przyczyniała się ze subtelnem odczuciem do spotęgowania wrażenia.

Resztę programu wypełniły miniatury, urocze w wyrazie, przepiękne w stylowem wykonaniu i tu trudność, której z sióstr przyznać palmę pierwszeństwa; instrumenty ich rozbrzmiewają jednako szlachetnym tonem, pełnym śpiewności. Sądzę jednak, że czelistka przewyższa i techniką i wdziękiem tonu wiolinistkę bardziej może surową i skupioną w odtwarzaniu muzycznem. Program sióstr zawierał przeczyste atmosferą „przeszłości" drobiazgi Haendla, Couperina, Mozarta, Haydna i Gosseca, z nowszych Arensky'ego, Rimsky-Korsakowa, Schumanna i Hamiltona; niemiłym dysonansem była „kompozycya" Kreislera, trącąca tonem przedmiejskiej kawiarni „wiedeńskiej"; słuchało się jej jednak chętnie, gdyż interpretacya zadziwiała czystością intonacyi i pięknym brzmieniem podwójnych tonów.

Z koncertu wynosiło się wrażenie miłe; głębiej przemówić obydwie artystki nie mogły.

Dr Józef W. Reiss.

Rocznica styczniowa.

Kraków, 17 stycznia.

Akademicki obchód styczniowy.

Pod przewodnictwem honorowem Maryana Dubieckiego, dra Bolesława Limanowskiego, ks. kan. Drohojowskiego, prof. Pareńskiego odbędzie się 20 stycznia 1913 r. w sali uniwersyteckiej (Collegium novum, I p.) uroczysty akademicki obchód rocznicy walki o wolność i niepodległość narodu w r. 1863, urządzony staraniem młodzieży akademickiej słowiańskiej i historyków.

Program obchodu jest następujący: 1) Nowowiejski: „Tęsknota" — chór akademicki; 2) Zagajenie — prof. Sroński; 3) Asnyk: „Tyrteusz" — deklamacya p. Edmunda Ryglera, artysty dramatycznego; 4) „Udział młodzieży [illegible] Jagiellońskiej w bitwie pod Miechowem" — prof. Tokarz; 5) „Ogólny obraz powstania 1863 r." — akad. J. Gąsiorowski. Przerwa 10-minutowa. — 6) Asnyk: Urywek z wiersza p. t. „W dwudziestopięcio-lecie powstania 1863 r." — deklamuje p. Romana Reklewskiego, prezesa akad. Koła artyst. miłośników dramatu klasycznego; 7) „O liryce patryotycznej Asnyka" — prof. Chrzanowski; 8) Bogusławski: „Melodya sybirska" — chór akademicki; 9) „Mieczysław Romanowski, poeta chwili" — akad. B. Górski; 10) Moniuszko: „Pieśń rycerska" — chór akademicki.

Chór akademicki pod batutą prof. Bolesława Wallek-Walewskiego. Początek punktualnie o godzinie 6 wieczorem. Bilety są do nabycia w księgarni S. A. Krzyżanowskiego i w Kółku słowiańskim U. J. w godzinach dyżurowych po cenach wraz z 10 procentowym podatkiem gminnym: pierwszorzędne po 2 K 20 h, dalsze po 1 K 10 h, wstęp do auli 50 h, wstęp dla młodzieży akad. i szkolnej 30 h.

Rozstrzygnięcie konkursu T. S. L. na broszury o powstaniu.

Na skutek ogłoszenia przez zarząd główny T. S. L. konkursu nadesłano szereg prac, z których nagrodzono po 100 koron i przedstawiono do druku dwie prace: „Zygmunt Sierakowski" (godło „Dołęga") i „Historya polityczna powstania narodowego w roku 1863" (godło „Własna moc tylko zdoła nas ocalić").

Trzem pracom: „Pamiętnik" (godło „Nie zginęła"), „Romuald Traugutt, ostatni naczelnik narodu polskiego" (godło „Gdy trzeba, niech na śmierć idą po kolei, Jak kamienie — rzucone przez Boga na szaniec") i „O księdzu Mackiewiczu" (godło „Polsko! Polsko! grób Twój tylko był kolebką nowej zorzy"), przyznano zaszczytną wzmiankę i również polecono do druku po dokonaniu drobnych poprawek.

Po otwarciu kopert przekonano się, że autorem pracy „Zygmunt Sierakowski" jest p. Mieczysław Gawlik, profesor gimnazyalny w Tłumaczu; pracy „Historya polityczna powstania narodowego w roku 1863" — p. Edward Passendorfer w Kobierzynie; „Pamiętnik" — p. Edward Webersfeld w Husiatynie; „Romuald Traugutt, ostatni naczelnik narodu polskiego" — p. Marya Surowiecka w Białej; „O księdzu Mackiewiczu" — p. Józef Władysław Kobylański, nauczyciel w Olesku.

Autorowie prac nienagrodzonych mogą rękopisy odebrać w biurze zarządu głównego T. S. L. do trzech miesięcy. Prace, do tego terminu nieodebrane, stają się własnością Towarzystwa.

Sokół krakowski a obchód styczniowy.

Program obchodu jubileuszu powstania styczniowego, obowiązujący członków Sokoła krakowskiego, jest następujący:

We wtorek 21 stycznia: W sali Sokoła odczyt dra Augusta Sokołowskiego o powstaniu 1863/4 r.; produkcye orkiestry i chóru; przemówienie d. wiceprezesa Rowińskiego. Wstęp na wieczór 20 halerzy.

We środę 22 stycznia: O godzinie pół do 10 rano wymarsz służbowego plutonu ze sztandarem jako delegacya z gmachu Sokoła na nabożeństwo do kościoła P. Maryi.

O godzinie pół do 3 po południu wymarsz z gmachu Sokoła na cmentarz krakowski dla złożenia wieńca na grobach powstańców.

O godzinie 5 po południu Uroczysty Obchód w Starym teatrze.

O godzinie 8 wieczorem na życzenie Komitetu obywatelskiego składkowa wieczerza w gmachu Sokoła ku uczczeniu weteranów 1863/4 r. Udział w wieczerzy 10 koron. Dla druhów, nie chcących wziąć udziału w wieczerzy składkowej, do użytku bufet. Wstęp na salę wolny.

We wszystkich powyższych obchodach należy przywdziać uroczysty strój sokoli; druhowie, nie posiadający go, przypną do zwykłych strojów odznakę sokolą. W marszu mogą wziąć udział także druhowie w ubraniach cywilnych.

Wskutek wezwania wydziału Związku o składkę sokolą na rzecz weteranów 1863/4 r., postanowił wydział Sokoła krakowskiego nałożyć na ten cel na członków jednorazowy podatek po 1 kor., który w tym okresie czasu należy składać w kancelaryi Sokoła i uwidocznić swoje nazwisko na liście składkowej.

Stow. Przytulisko weteranów.

Celem wzięcia udziału w uroczystości 50-tej rocznicy powstania styczniowego, prezes Stowarzyszenia „Przytulisko weteranów z 1863 r." oraz prezes „Delegacyi krakowskiej Tow. wzajemnej pomocy uczestników powstania z 1863 r.", zawiadamiają wszystkich członków czynnych, że w dniu 22 b. m. t. j. we środę, winni się zebrać najpóźniej do godz. 9·30 przed południem w budynku Przytuliska (ul. Biskupia l. 16), a to dla gremialnego udania się do kościoła N. P. Maryi, na uroczyste nabożeństwo, a następnie na uroczyste posiedzenie Rady miejskiej, w sali obrad Rady miejskiej. Eustachy Jaxa Chronowski, prezes Przytuliska weteranów z 1863 r. Prof. dr Stanisław Pareński, prezes Delegacyi krakowskiej Tow. wzajemnej pomocy uczestników powstania z 1863 r."

Na dochód weteranów ostatniej walki o niepodległość. zostały wydane przez Zarząd Główny T. S. L, nalepki iluminacyjne, ku uczczeniu obchodu powstania z r. 1863. Wszystkie instytucye i domy prywatne muszą zaopatrzyć swoje okna w dniach 21 i 22 b. m. w nalepki. Cały Kraków winien zaznaczyć, że bierze udział w uroczystym obchodzie, urządzonym w tym dniu przez komitet. — Nalepki można nabywać w sklepach, gdzie są odpowiednie napisy, lub w krakowskim związku okręgowym T. S. L. (Rynek, Szara Kamienica l. 6, I p.).

Kronika.

Kraków, piątek 17 stycznia.

Kalendarzyk kościelny: Antoniego op. wyzn.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 7 min. 33; zachód o godz. 4 m. 07; długość dnia godzin 8 min. 34.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Przeważnie pochmurnie, niestale, nieco cieplej, poł.-wschodnie żywe wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Posażna wdowa".

Kinoteatr T. S. L. (Podwale 6). Przedstawienia codziennie od godziny 4 po południu, w niedzielę i święta od godz. 3.

Odczyty:

„Rok 1863 w literaturze polskiej" Adam Grzymała-Siedlecki, III konferencya „Muselonu" w sali Starego teatru o godz. 5 po południu.

„Społeczeństwo polskie przed powstaniem 1863 roku", H. Orsza w sali przy ul. Zwierzynieckiej l. 14 o godz. 7 wieczór.

Posiedzenie Towarzystw słowiańskich w sali „Collegii novi" o godzinie 6 wieczorem.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

XVII Wystawa „Sztuki" w Pałacu Sztuk pięknych przy Placu Szczepańskim codziennie od godz. 10 rano do 4 po południu.

Teatr miejski we Lwowie: „Pani Bella".

Z Towarzystwa demokratycznego. Przypominamy, że dziś o godz. 7 i pół wieczorem odbędzie się w lokalu Towarzystwa demokratycznego, plac Szczepański l. 3, zebranie w sprawie sejmowej reformy wyborczej.

Referat wygłosi poseł Franciszek Maryewski. Po referacie dyskusya i uchwalenie rezolucyi.

Z Akademii Umiejętności w Krakowie. Posiedzenie wydziału historyczno-filozoficznego odbędzie się w poniedziałek, dnia 20 b. m. o godz. 5 wieczorem. Porządek dzienny: 1) Dr Zygmunt Lisowski: „Studya nad sposobami nabycia własności w rzymskim Egipcie". 2) Prof. Fr. Bujak: „Rozwój wsi Maszkienice od roku 1900—1911. 3) Czł. A. Prochaska: „Protazego biskupa poselstwo do Polski 1471". Potem odbędzie się posiedzenie administracyjne.

Wystawa „Sztuki". Wczoraj w dniu otwarcia XVII-tej wystawy „Sztuki" w Krakowie zwiedziło wystawę 1274 osób. Pod obrazami Juliana Fałata i Wojciecha Weissa z grona zebranej publiczności złożono bukiety żywych kwiatów.

Afisz nowej wystawy projektu Karola Maszkowskiego znalazł w dniu wczorajszym chętnych nabywców.

Wystawa otwartą jest codziennie od godz. 10 rano do 4 po południu.

Odłożenie odczytu. Ponieważ aula uniwersytetu Jagiellońskiego nie będzie do dyspozycyi w dniu 17 b. m., przeto odczyt dra Artura Benisa pod tytułem: „Nowela górnicza wobec interesów gospodarczych galicyjskiego górnictwa" w dniu tym się nie odbędzie. Odczyt ten wygłosi dr Benis w auli uniw. Jagiell. w piątek dnia 24 b. m. o godz. 6 popołudniu.

W sprawie fasyj podatkowych. Krajowa dyrekcya skarbu we Lwowie ogłasza, iż wskutek reskryptu ministerstwa skarbu uległ zmianie termin przedkładania fasyj w celu wymiaru podatku osobisto-dochodowego i podatku rentowego na rok 1913 i wyznaczonym został na czas od 15 lutego do 15 marca 1913 r.

Ważna sprawa dla Wieliczki. Z Wiednia telefonują: Min. kolei udzieliło gminie m. Wieliczka zezwolenia na podjęcie przedwstępnych prac technicznych dla kolei niższego rzędu, poruszanej elektrycznie wyłącznie dla ruchu osobowego, pakunków podróżnych i pakietów na linii Lednica niemiecka-via Wieliczka, Prokocim, Podgórze, Łagiewniki do Borku Fałęckiego, a to w myśl istniejących norm na przeciąg jednego roku.

Oryginalny rozwód. Z Londynu telegrafują: Wczoraj odbył się tu proces rozwodowy małżonków Worder. Licząca lat 15 pani Worder, która w roku 1910 wyszła za mąż za 16-letniego pana Worder, podała obecnie skargę o rozwód, z powodu rubasznego obchodzenia się ze strony męża.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 16 stycznia. Kursa giełdy wiedeńskiej:

Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-proc. 276·—, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 253·—, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 279·—, Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 238·—, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 5 proc. 110·—, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 4 złr. 27·75, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 479·—, Clary złr. 40 m. k. 200·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 65·—, Czerwonego krzyża austryack. tow. 10 złr. 51·50, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 32·25, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 80·—, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 216·50, Tureckie oblig. prem. kolei prc 216·75, Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 480·—.

Wiedeń, 16 stycznia. Zamknięcie wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 614·—, węg. Zakł. kredyt. 801·—, Anglobanku 321·50, Unionbanku 581·—, Länderbanku 502·—, Bankvereinu 504·—, Bodencredit 1187·—, Galicyjsk. Banku hipotecznego 636·—, Akcye praskiego Banku kredyt. —·—, Kolei państwowych 698·0, kolei południowej 102·—, kolei północnej 483·50, kolei czerniowieckiej 51·—, Alpiny 1033·—, Rima Muranyi 706·50, Praskiego Tow. żelaznego 3460·—, Fabryki broni 916·—, Akcye tureckie tyt. 301·—, Gal. Karp. Tow. naft. 835·—, Obl. węg. indemniz. —·—, Renta majowa 85·30, Austr. renta koron. 85·45, Węgier. renta koron. 84·75, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 84·60, 4% Listy Banku hip. 84·10, 4½% Listy Banku hip. 93·75, 5% Listy Banku hip. —·—, 4% Listy Banku kraj. 87·65, 4½% Listy Banku kraj. 93·25, 4% Gal. Obl. propin. 86·90, 4% Gal. pożyczka kraj. z r. 1893 84·50, 4% pożyczka m. Lwowa 90·—, 4% pożyczka m. Krakowa 83·—, Losy tureckie 217·25, Marki 117·86, Ruble 254·—, Rosyj. pożyczka —·—, Skoda 775·—, Powsz. B. depoz. —·—.

Usposobienie ostabione, spokojne.

Berlin, 16 stycznia. (Zamknięcie giełdy). Nowy Jork 419·75, Warszawa krótkie —·—, Wiedeń krótki 847·25, Austryackie noty 84·80, Rosyjskie noty 215·80, Amerykańskie noty 419·—, 3% pruskie konsole 78·10, włoskie —·—, 4½ prc. polskie listy zastawne —·—, Niemiecki bank państwowy 138·—, Austryackie akcye kredytowe 197·25, Berlińskie Towarzystwo handlowe 168·25, Diskonto Komandit 188·50, Austryackie koleje państw. —·—, Lombardy 21·50, Kanada Pacific 261·12, Losy tureckie 156·75, Hohenlohe 177·25, Phönix 264·12, Gelsenkirchner 198·—, Hamburg-Ameryka Packetfahrt 158·50, Hansa 299·25, Północny Lloyd 123·—.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.
Rządca drukarni L. K. Górski.